

Oponentský posudek na magisterskou diplomovou práci Jany Enderlové: Změna hladiny testosteronu u adolescentních chlapců jako důsledek experimentálně vyvolané žárlivostní reakce

Vzhledem k tomu, že se z mé strany jedná o druhý oponentský posudek předložené práce, omezím se v něm na věcné připomínky k práci a zhodnocení změn, které v ní byly provedeny.

Úvodní rešeršní část byla zkrácena z 90 na 57 stran, což je rozhodně posun pozitivním směrem. Nutno ovšem podotknout, že tohoto zkrácení bylo dosaženo z větší části hlavně vypuštěním převzatých obrázků. Nicméně i řada částí textu byla přeformulována a během prvních asi 20 stran jsem měla pocit, že se kvalita textu zlepšila. Jako velký pokrok hodnotím předělání kapitoly o žárlivosti, jež je centrálním tématem této práce a v minulé verzi byla velmi podceňována. Například se v ní tentokrát dočteme o propojení žárlivosti a kompetice. Přesto bych ještě i tak viděla možnosti krácení textu. Navíc poněkud analytičtější přístup k práci s literaturou by jistě přispěl k zhuštění podávaných informací (například podkapitola Testosteron a sociální a emocionální chování je založena na popisu jedné práce bez kontextu či konfrontace prací jiných nebo názoru autorky). Rozhodně je zde vidět posun k lepšímu, nicméně to neznamená, že je text bez chyb (zejména těch formálních je hodně např. nestejná velikost a formát písma různých částí textu) a na řadě míst zůstává hůře srozumitelný. Například bych uvítala kdyby autorka místo odkazování viz níže a viz výše odkazovala na příslušné podkapitoly a stránky, protože v takto obsáhlé práci je to pak nedohledatelné.

Kapitola shrnující metodiku práce byla již v minulé verzi na dobré úrovni, kvituji přesun zdůvodnění použitých metod a údajů ohledně informovaného souhlasu.

Kapitola Statistické zpracování zůstává velkou slabinou předložené práce. Jako pozitivní vidím vynechání několika násobných t-testu. Nicméně kapitola je naprosto nepřehledná a je vidět, že statistické zpracování i popis výsledků autorce do značné míry uniká.

Například na straně 70 se píše: *Co se týče změn testosteronu T3 jsme u agresivity na základě výsledků statistické analýzy přijaly hypotézu $H_{2,0}$* . Bohužel se nedovíme na základě jaké analýzy a není ani odkazováno k žádné tabulce. Stejná situace se opakuje v tvrzeních na str. 72. (kde najdeme také tabulku bez popisku). Další body uvádím pro ilustraci: zařazení histogramů dat není nutné, na straně 73 poslední odstavec zřejmě odkazuje k výsledkům na předchozí straně, ovšem došlo ke špatnému zaokrouhlení hladiny signifikance, v analýzách vystupuje několik proměnných a to pod zkratkou TI, TII a TIII, bazální hladina, průměrná hladina a pak T2 a T3. Čtenář se po čase dovítí ale určitě by prospělo nějaké vysvětlení. Pearsonův korelační koeficient se značí r . Přesto, že je kapitola členěna podle hypotéz, nepodává ucelené a přehledné informace o dosažených výsledcích.

Kapitola Diskuze doznala poměrně výrazných změn. Současná verze je obsáhlejší a snaží se konfrontovat dosažené výsledky s literaturou stejně jako odhalovat možné slabiny práce. Tady je vidět asi nejvýraznější pozitivní posun.

Seznam literatury zůstává v poměrně neutěšeném stavu. Není kompletní (např. zcela chybí práce Nesbitt 2012 a jiné citace jsou nekompletní) a není ve stejném formátu.

K práci mám následující dotazy:

- V diskuzi na straně 77, druhý odstavec, píšete o poklesu testosteronu v kontextu navazování vztahu s partnerkou. Měla jsem ale dojem že řada prací dokumentuje spíše trend opačný, tedy nárůst testosteronu (v kontaktu se ženou), jak tomu tedy je?
- V závěru píšete že použití testosteronu jako biologického markeru u adolescentních jedinců bude spíše omezené. Máte na mysli ve smyslu markeru vztahujícího se k osobnostním charakteristikám nebo markeru žárlivostní reakce? Jak byste výběr na základě svých výsledků podpořila?

- Poslední otázka je spíše poznámka a zřejmě více vztahu ke zvyklostem v oboru, ale pořád mi není jasné to použití median splitu. Rozhodně mi nepřijde správné ho odůvodnit malým vzorkem. Pokud byste ho totiž neudělala, alternativou dalšího statistického zpracování by byla korelace, a tu jste pak prováděla v rámci těch rozdělených skupin, tedy s polovičním vzorkem.

I přes uvedené námitky a vzhledem ke snaze diplomantky odstranit alespoň některé problematické aspekty předchozí verze, doporučuji práci k obhajobě a s přihlédnutím k jejímu úspěšnému průběhu bych hodnotila stupněm dobře.

V Českých Budějovicích 28.1. 2013

Martina Konečná, Ph.D.